

ПРЕЗУМПЦИЯТА ЗА НЕВИНОВНОСТ В
ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО,
БЪЛГАРСКОТО ПРАВО И ПРАКТИКАТА
НА ПРБ

АДВ. АСЯ МАНДЖУКОВА-
СТОЯНОВА

ДИРЕКТИВА (ЕС) 2016/343 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА ОТ 9 МАРТ 2016
ГОДИНА ОТНОСНО УКРЕПВАНЕТО НА НЯКОИ АСПЕКТИ НА ПРЕЗУМПЦИЯТА ЗА
НЕВИНОВНОСТ И НА ПРАВОТО НА ЛИЦАТА ДА ПРИСЪСТВАТ НА СЪДЕБНИЯ ПРОЦЕС В
НАКАЗАТЕЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО

ГЛАВА 2: ПРЕЗУМПЦИЯ ЗА НЕВИНОВНОСТ

Член 3

Презумпция за невиновност

Държавите членки гарантират, че заподозрените и обвиняемите се считат за невинни до доказване на вината им в съответствие със закона.

ПРЕАМБЮЛ

(12) Настоящата директива следва да се прилага по отношение на физически лица, които са заподозрени или обвиняеми в рамките на наказателното производство. Тя следва да се прилага от момента, в който лицето бъде заподозряно или обвинено в извършването на престъпление или на предполагаемо престъпление, и следователно дори преди заподозреният или обвиняемият да бъде информиран от компетентните органи на държавата членка посредством официално уведомление или по друг начин, че е заподозрян или обвиняем. Настоящата директива следва да се прилага на всички етапи от наказателното производство до влизането в сила на решение, с което окончателно се установява дали заподозреният или обвиняемият е извършил съответното престъпление. Правните действия и средствата за правна защита, които са на разположение едва след като това решение е влязло в сила, включително завеждането на дело в Европейския съд по правата на човека, не следва да попадат в приложното поле на настоящата директива.

ДИРЕКТИВА (ЕС) 2016/343 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА ОТ 9 МАРТ 2016 ГОДИНА ОТНОСНО УКРЕПВАНЕТО НА НЯКОИ АСПЕКТИ НА ПРЕЗУМПЦИЯТА ЗА НЕВИНОВНОСТ И НА ПРАВОТО НА ЛИЦАТА ДА ПРИСЪСТВАТ НА СЪДЕБНИЯ ПРОЦЕС В НАКАЗАТЕЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО

Член 5

Представяне на заподозрените и обвиняемите

1. Държавите членки вземат подходящи мерки, за да гарантират, че заподозрените и обвиняемите не са представяни като виновни, в съда или пред обществеността, чрез използването на мерки за физическо възпиране.
2. Параграф 1 не възпрепятства държавите членки да прилагат мерки за физическо възпиране, които са необходими по специфични за делото съображения във връзка със сигурността или за да се попречи на заподозрения или обвиняемия да се укрие или да установи контакт с трети лица.

Член 6

Тежест на доказване

1. Държавите членки гарантират, че обвинението носи тежестта на доказване на вината на заподозрените или обвиняемите. Това не засяга евентуалното задължение на съдията или на компетентния съд да търси както уличаващи, така и оневиняващи доказателства, както и правото на защитата да представя доказателства в съответствие с приложимото национално право.
2. Държавите членки гарантират, че всяко съмнение относно вината е в полза на заподозрения или обвиняемия, включително когато съдът преценява дали въпросното лице следва да бъде оправдано.

Член 7

Право на лицата да запазят мълчание и да не се самоуличават

1. Държавите членки гарантират, че заподозрените и обвиняемите имат правото да запазят мълчание във връзка с престъплението, в чието извършване са заподозрени или обвинени.
2. Държавите членки гарантират, че заподозрените и обвиняемите имат правото да не се самоуличават.
3. Упражняването на правото на лицата да не се самоуличават не възпрепятства компетентните органи да събират доказателства, които могат да бъдат законно получени чрез използване на законови правомощия за процесуална принуда и които съществуват независимо от волята на заподозрения или обвиняемия.
4. Държавите членки могат да позволят на своите съдебни органи да вземат предвид оказването на съдействие от страна на заподозрения и обвиняемия, когато определят наказанието.
5. Упражняването на правото на заподозрените или обвиняемите да запазят мълчание и на правото им да не се самоуличават не може да се използва срещу тях и не може да се счита за доказателство, че те са извършили съответното престъпление.
6. Настоящият член не възпрепятства държавите членки да решат, че по отношение на леки нарушения производството или определени етапи от него може да се проведе писмено или без разпит на заподозрения или обвиняемия от компетентните органи във връзка с извършеното нарушение, при условие че е спазено правото на справедлив съдебен процес.

• • • • •
• • • • •

ДИРЕКТИВА (ЕС)
2016/343 НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ
ПАРЛАМЕНТ И НА
СЪВЕТА ОТ 9 МАРТ 2016
ГОДИНА ОТНОСНО
УКРЕПВАНЕТО НА
НЯКОИ АСПЕКТИ НА
ПРЕЗУМПЦИЯТА ЗА
НЕВИНОВНОСТ И НА
ПРАВОТО НА ЛИЦАТА ДА
ПРИСЪСТВАТ НА
СЪДЕБНИЯ ПРОЦЕС В
НАКАЗАТЕЛНОТО
ПРОИЗВОДСТВО

• • • • •
• • • • •

Член 4

Публично позоваване на вината

1. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че докато вината на заподозрения или обвиняемия не бъде доказана в съответствие със закона, тези лица не се представят като виновни в публични изявления на публичните органи и в съдебни решения, различни от решенията относно въпроса за вината. Това не засяга актовете на обвинението, които имат за цел да докажат вината на заподозрения или обвиняемия, и предварителните решения от процесуално естество, които са взети от съдебните или други компетентни органи и се основават на подозрения или уличаващи доказателства.
2. Държавите членки гарантират възможността за вземане на подходящи мерки при нарушение на посоченото в параграф 1 от настоящия член задължение заподозрените или обвиняемите да не бъдат представяни като виновни, в съответствие с настоящата директива, и по-специално с член 10.

ПРЕАМБЮЛ

(17) Понятието „публични изявления на публични органи“ следва да означава всяко изявление, чието съдържание може да бъде отнесено към дадено престъпление и което изявление е направено от орган, ангажиран в наказателното производство по въпросното престъпление, като например съдебните органи, полицията и други правоприлагащи органи, или от друг публичен орган, като например министри или други публични длъжностни лица, като се подразбира, че това не засяга националното законодателство относно имунитета.

ДИРЕКТИВА (ЕС)
2016/343 НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ
ПАРЛАМЕНТ И НА
СЪВЕТА ОТ 9 МАРТ 2016
ГОДИНА ОТНОСНО
УКРЕПВАНЕТО НА
НЯКОИ АСПЕКТИ НА
ПРЕЗУМПЦИЯТА ЗА
НЕВИНОВНОСТ И НА
ПРАВОТО НА ЛИЦАТА ДА
ПРИСЪСТВАТ НА
СЪДЕБНИЯ ПРОЦЕС В
НАКАЗАТЕЛНОТО
ПРОИЗВОДСТВО

Член 4

Публично позоваване на вината

3. Установеното в параграф 1 задължение заподозрените или обвиняемите да не бъдат представяни като виновни не възпрепятства публичните органи да разпространяват публично информация относно наказателното производство, когато това е строго необходимо по съображения, свързани с наказателното разследване, или от обществен интерес.

ПРЕАМБЮЛ

(18) Задължението заподозрените или обвиняемите да не бъдат представяни като виновни не следва да възпрепятства публичните органи да разпространяват публично информация относно наказателните производства, когато това се налага изключително от съображения, свързани с наказателните разследвания, като например при показването на видеоматериал, когато обществеността се приканва да помогне за идентифицирането на предполагаемия извършител на престъплението, или от обществения интерес, например когато на жителите в определена област, засегната от предполагаемо екологично престъпление, от съображения за безопасност се предоставя информация или когато прокуратурата или друг компетентен орган предоставя обективна информация относно състоянието на наказателното производство, за да предотврати нарушения на обществения ред. Използването на тези съображения следва да бъде ограничавано до случаите, когато това би било обосновано и пропорционално, като се вземат предвид всички интереси. При всички случаи начинът и контекстът, в който се разпространява информацията, не следва да създават впечатлението, че лицето е виновно, преди вината му да бъде доказана в съответствие със закона

ДИРЕКТИВА (ЕС)
2016/343 НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ
ПАРЛАМЕНТ И НА
СЪВЕТА ОТ 9 МАРТ
2016 ГОДИНА
ОТНОСНО
УКРЕПВАНЕТО НА
НЯКОИ АСПЕКТИ НА
ПРЕЗУМПЦИЯТА ЗА
НЕВИНОВНОСТ И НА
ПРАВОТО НА ЛИЦАТА
ДА ПРИСЪСТВАТ НА
СЪДЕБНИЯ ПРОЦЕС В
НАКАЗАТЕЛНОТО
ПРОИЗВОДСТВО

Член 10

Правни средства за защита

1. Държавите членки гарантират, че заподозрените и обвиняемите разполагат с ефективни правни средства за защита, в случай че правата им по настоящата директива са нарушени.
2. Без да се засягат националните правила и системи относно допустимостта на доказателствата, държавите членки гарантират, че при оценката на обясненията, дадени от заподозрени или обвиняеми, или на доказателствата, получени в нарушение на правото на тези лица да запазят мълчание или на правото им да не се самоуличават, се зачита правото на защита и справедливостта на производството.

Член 14

Транспониране

1. Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива, най-късно до 1 април 2018 г. Те незабавно информират Комисията за това. Когато държавите членки приемат тези мерки, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите членки.
2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

НАКАЗАТЕЛНО- ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС

Разгласяване на материалите по разследването

Чл. 198. (1) Материалите по разследването не могат да се разгласяват без разрешение на прокурора.

(2) Когато е необходимо, органът на досъдебното производство предупреждава срещу подпис лицата, които присъстват при извършване на действията по разследването, че не могат да разгласяват без разрешение материалите по делото и в противен случай носят отговорност по чл. 360 от Наказателния кодекс.

ПРИНЦИПИ В НАКАЗАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС

НПК

Разкриване на обективната истина

Чл. 13. (1) Съдът, прокурорът и разследващите органи в пределите на своята компетентност са длъжни да вземат всички мерки, за да осигурят разкриването на обективната истина.

(2) Обективната истина се разкрива по реда и със средствата, предвидени в този кодекс.

Вземане на решения по вътрешно убеждение

Чл. 14. (1) Съдът, прокурорът и разследващите органи вземат решенията си по вътрешно убеждение, основано на обективно, всестранно и пълно изследване на всички обстоятелства по делото, като се ръководят от закона.

(2) Доказателствата и средствата за тяхното установяване не могат да имат предварително определена сила.

Право на защита

Чл. 15. (1) Обвиняемият има право на защита.

(2) На обвиняемия и на другите лица, които участват в наказателното производство, се предоставят всички процесуални средства, необходими за защита на техните права и законни интереси.

(3) Съдът, прокурорът и разследващите органи разясняват на лицата по ал. 2 техните процесуални права и им осигуряват възможност да ги упражняват.

(4) На пострадалия се осигуряват необходимите процесуални средства за защита на неговите права и законни интереси.

Презумпция за невинност

Чл. 16. Обвиняемият се смята за невинен до установяване на противното с влязла в сила присъда.

„Предвиденият специален ред за разгласяване на материалите от разследването..... е несъмнено свързан със специфичния характер на наказателното производство и необходимостта от гаранции, обезпечаващи дейността на органите по разкриване на обективната истина и опазване доброто име, законните права и интереси на лицата, участници в наказателното производство.

...

Установеният в НПК ред и начин на разгласяване на материалите и актовете, изготвени в хода на разследването, е съобразен с буквата и духа на процесуалния закон, уреждащ правилата за провеждане на наказателни производства. Така установеният ред представлява изключение от общия принцип да се търси, получава и разпространява информация съгласно чл. 41, ал. 1 КРБ. Както в националното ни законодателство, така и съгласно ЕКПЧ, правото да се търси достъп до обществено значима информация не е абсолютно и безусловно. Самата същност и упражняването на това право следва да се оценяват в контекста на конкуренцията на идеи и ценности, предопределящи развитието на едно демократично общество. В случая, предоставеното със ЗДОИ право на достъп до обществена информация е ограничено от самия законодател посредством необходимостта от защита на други ценности, права и интереси, преценени също като подлежащи на конституционна закрила, доколкото с тях се гарантира основен принцип на правораздаването по наказателни дела – разкриване на обективната истина, а оттук – и защитата правата и законните интереси на гражданите, участващи в наказателното производство.”

РЕШЕНИЕ № 11711

• • ОТ 05.08.2019 Г.
• • ПО АДМ. Д. №
• • 12928 / 2017
• • НА ВЪРХОВНИЯ
• • АДМИНИСТРАТ
• • ИВЕН СЪД

КОНСТИТУЦИЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Чл. 41. (1) Всеки има право да търси, получава и разпространява информация. Осъществяването на това право не може да бъде насочено срещу правата и доброто име на другите граждани, както и срещу националната сигурност, обществения ред, народното здраве и морала.

(2) Гражданите имат право на информация от държавен орган или учреждение по въпроси, които представляват за тях законен интерес, ако информацията не е държавна или друга защитена от закона тайна или не засяга чужди права.

02.07.2020

Специализирана прокуратура публикува част от текстова комуникация между вероятно лице с имунитет от една страна и обвиняемия П.Б. от друга.

Във връзка с множеството запитвания от медии, високият обществен интерес и с цел представяне на обективната истина, Специализирана прокуратура публикува част от текстова комуникация между вероятно лице с имунитет от една страна и обвиняемия П.Б. от друга.

Комуникацията се публикува с разрешение на наблюдаващите прокурори, съгласно чл. 198 НПК. Същата се съдържа в експертиза на мобилен телефон, ползван от П.Б

ПРЕССЪОБЩЕНИЯ ОТ СТРАНИЦАТА НА ПРБ

Анализът на комуникацията установи размяна на съобщения между посочените лица със следното съдържание:

На 29.09.2019 г. в 16:15 ч. Р.В. изпраща на Prezident – R. R. съобщение с текст:

Горното се публикува и с оглед поредно изнасяне на неверни твърдения в ефира на национална телевизия.

Анализът на информацията, съдържаща се в изготвената експертиза и приложенията към нея, продължава.

14.07.2020

Специализирана прокуратура отдели материали от досъдебното производство, водено срещу обвиняемия В. Б. и други лица, за участие в организирана престъпна група и други престъпления.

На база отделените материали е образувано ново досъдебно производство за престъпление по глава Първа от Наказателния кодекс, за което се предвижда наказание лишаване от свобода от десет до двадесет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна.

Част от събраните материали представляват веществени доказателствени средства, събрани по реда на НПК. С разрешение на наблюдаващите прокурори съгласно чл. 198 НПК, с оглед на особения обществен интерес на делото и съзнавайки отговорността си пред българските граждани и обществото за запазване на правовия ред в страната, както и при спазване на закрепеното в чл. 41 от Конституцията на Република България, право на българските граждани да бъдат информирани, Специализирана прокуратура оповестява съдържанието на доказателствения материал, а именно четири телефонни разговора на обвиняемия, спрямо когото са прилагани специални разузнавателни средства.

На 10 юни 2020 г. обвиняемият В. Б. провежда разговор с лице, за което са налице данни от справка на ДАНС, че е О. С.:....

ПРЕССЪОБЩЕНИЯ ОТ СТРАНИЦАТА НА ПРБ

Благодаря за
вниманието!

